

TÉZY

Špeciálna pedagogika

1. Vymedzenie pojmu špeciálna pedagogika a určenie jej predmetu.
2. Miesto špeciálnej pedagogiky v sústave vied, hraničné odbory a pomocné vedy.
3. Systém špeciálnej pedagogiky.
4. Vedecký jazyk špeciálnej pedagogiky.
5. Norma a normalita v špeciálnej pedagogike.
6. Vývin, vývinové anomálie.
7. Socializácia osôb s postihnutím a narušením.
8. Edukácia v integrovaných, inkluzívnych a relatívne segregovaných podmienkach.
9. Vznik a vývoj špeciálnej pedagogiky ako vednej oblasti.
10. Metodológia špeciálnej pedagogiky, výskumné metódy.
11. Komplexná rehabilitácia osôb so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
12. Špeciálno-pedagogické poradenstvo a diagnostika.
13. Diferenciácia osôb so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
14. Zmena paradigmy špeciálnej pedagogiky a možnosti edukácie detí a mládeže so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
15. Sústava špeciálnych škôl a zariadení a príslušná legislatíva.
16. Špecifiká edukačného procesu v integrovanej a relatívne segregovanej forme edukácie.
17. Teória komunikácie osôb so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
18. Porovnávacia špeciálna pedagogika.
19. Špeciálna pedeutológia.
20. Základy pedagogiky mentálne postihnutých.
21. Základy pedagogiky zrakovo postihnutých.
22. Základy pedagogiky sluchovo postihnutých.
23. Základy pedagogiky telesne postihnutých, chorých a zdravotne oslabených.
24. Základy pedagogiky osôb s narušenou komunikačnou schopnosťou.
25. Základy pedagogiky psychosociálne narušených.
26. Základy pedagogiky viacnásobne postihnutých
27. Základy pedagogiky detí s poruchami učenia.
28. Základy pedagogiky detí s poruchami správania.
29. Základy pedagogiky nadaných.

Povinná literatúra:

Vašek, Š.: Základy špeciálnej pedagogiky, Sapiaientia, Bratislava, 5.doplnené vydanie
2011, ISBN 978-80-89229-21-5

Vašek, Š. a kol.: Špeciálna pedagogika – terminologický a výkladový slovník, SPN,
Bratislava 1994, ISBN 80-08-01217-X

Odporúčaná literatúra:

- Fischer, S., Škoda, J.: Speciální pedagogika, TRITON, Praha/Kroměříž, 2008
- Harčaríková, T.: Základy pedagogiky jednotlivcov so špecifickými poruchami učenia, IRIS, Bratislava, 2010 ISBN 978-80-89238-31-6
- Harčaríková, T.: Pedagogika telesne postihnutých, chorých a zdravotne oslabených – teoretické základy, IRIS, Bratislava, 2011 ISBN 978-80-89238-59-0
- Kastelová, A.: Diagnostika v špeciálnej pedagogike, Sapientia, Bratislava, 2012 ISBN 978-80-89229-24-6
- Kolektív autorov (vedúca kolektívu: Mgr. Harčaríková Terézia, PhD.) : Pamätnica 1967-2007, 40 rokov denného vysokoškolského štúdia špeciálnej pedagogiky na UK v Bratislave, UK ,PdF UK, KŠP, vo vyd. MABAG spol.s r.o., Bratislava, 2007
- Lopúchová, J.: Základy pedagogiky zrakovo postihnutých, IRIS, Bratislava, 2011 ISBN 978-80-89238-61-3
- Ludíková, L. a kol.: Kombinované vady, UP Olomouc, 2005
- Németh, O.: Slabozrakosť ako pedagogický problém, Sapientia, Bratislava 1999
- Pipeková, J. a kol.: Kapitoly ze speciální pedagogiky, Paido, Brno, 2. vyd. 2006
- Renotierová, M., Ludíková, L.: Speciální pedagogika, Olomouc, PedF UP, 2004
- Vančová, A.: Pedagogika viacnásobne postihnutých, Sapientia, Bratislava 2002
- Vančová, A.: Základy pedagogiky mentálne postihnutých, Sapientia, Bratislava 2005 ISBN 80-968797-6-6
- Vašek, Š. a kol.: Špeciálna pedagogika pre 2.ročník SOŠ, SPN, Bratislava 2000
- Vašek, Š. a kol.: Špeciálna pedagogika pre 3.ročník SOŠ, SPN, Bratislava 2001
- Vašek, Š. a kol.: Špeciálna pedagogika pre 4.ročník SOŠ, SPN, Bratislava 2003
- Vítková, M.: Integrativní speciální pedagogika, Brno, Paido, 2004
- Aktuálne právne a pedagogické normy.
- Periodiká: Efeta, Speciální pedagogika
- Zborník: Paedagogica specialis

Tézy

PEDAGOGIKA A EDUKÁCIA JEDNOTLIVCOV S PORUCHAMI SPRÁVANIA

Doc.PaedDr.Terézia Harčariková, PhD.

- 1.Poruchy správania v špeciálnej pedagogike
2. Špecifické poruchy správania
- 3.Klasifikačný systém špecifických porúch správania
- 4.Etiológia špecifických porúch správania
5. Diagnostické možnosti špecifických porúch správania
6. Dôsledky špecifických porúch správania
7. Možnosti edukácie jednotlivcov so špecifickými poruchami správania
8. Terapeutické prístupy u jednotlivcov so špecifickými poruchami správania
9. Nešpecifické poruchy správania
10. Etiológia nešpecifických porúch správania
11. Charakteristika nešpecifických porúch správania
12. Dôsledky nešpecifických porúch správania
13. Stratégie nepedagogického prístupu k jednotlivcom s nešpecifickými poruchami správania

Povinná literatúra

TRAIN, A. Špecifické poruchy chování a pozornosti. Praha. Portál, 1997. ISBN 80-7178-131-2

POKORNÁ, V. Teorie a náprava vývojových poruch učení a chování. Praha. Portál, 2001.

ISBN 80-7178-570-9

TICHÁ, E. Pedagogika jednotlivcov s poruchami správania. Bratislava. MABAG.ISBN 978-80-89113-58-3.200

Tézy

PEDAGOGIKA A EDUKÁCIA JEDNOTLIVCOV S PORUCHAMI UČENIA

Prof. PaedDr. Miroslava Bartoňová, Ph.D., Doc. PaedDr. Terézia Harčaríková, PhD.

1. Terminologické vymedzenie problematiky (vývoj názorov na špecifické poruchy učenia, definície ŠPU, nešpecifické poruchy učenia).
2. Klasifikácia prejavov špecifických porúch učenia vo všeobecnosti.
3. Etiológia špecifických porúch učenia.
5. Diagnostika špecifických porúch učenia (špecifiká poradenských inštitúcií, charakteristika základných diagnostických nástrojov pre žiakov s ŠPU v CPPP a P).
6. Rodina. Výchovné pôsobenie na dieťa so špecifickými poruchami učenia.
7. Dyslexia. Typy dyslexie. Definícia. Žiak s dyslexiou v základnej škole.
8. Dysortografia. Definícia. Žiak s dysortografiou v základnej škole.
9. Dysgrafia. Definícia. Žiak s dysgrafiou v základnej škole.
10. Dyskalkúlia. Definícia. Žiak s dyskalkúliou v základnej škole.
11. Jednotlivec so špecifickou poruchou učenia na strednej škole (učebné preferencie-štýly učenia, podporné opatrenia - IVVP).
12. Oblasti rozvoja deficitov dielčích funkcií (kognícia, pozornosť, motorika, zraková, sluchová percepcia, exekutívne funkcie).
13. Prístupy a špeciálnopedagogické intervencie u žiakov so ŠPU, zásady korekcie ŠPU.
14. Edukácia jednotlivca s poruchou učenia v podmienkach integrovaného/inkluzívneho vzdelávania v základnej a strednej škole (Podmienky inkluzívneho vzdelávania, diferenciacia a individualizácia, formy podpory vzdelávania).
15. Špecifiká vzdelávacieho programu pre žiakov so ŠPU (špeciálnopedagogická podpora - špecifické vyučovacie predmety, individuálna logopedická intervencia, rozvíjanie špecifických funkcií).
16. Hodnotenie a klasifikácia žiakov so špecifickou poruchou učenia (formatívne hodnotenie, sumatívne hodnotenie, vonkajšia a vnútorná motivácia).
17. Intervenčné programy pre edukáciu a korekcia (metóda dobrého štartu, INPP školský intervenčný program, Feuersteinova metóda inštrumentálneho obohacovania (FIE),

stimulačné programy pre predškolákov, pedagogický program KUPREV, KUPOZ, tréning jazykových schopností podľa D. B. ELKONINA, počítačové programy).

Literatúra:

BARTOŇOVÁ, M. *Přístupy a intervence k jedincům se specifickými poruchami učení*. Bratislava. Iris, 2020. ISBN 978-80-8200-065-1

DAWSON, P. GUARE, R. *Chytré, ale roztěkané*. Praha: Knihy Omega. 2017. ISBN 978-80-7390-589-7

MATĚJČEK, Z. *Dyslexie – specifické poruchy učení*, Jihočany: H&H, 1995.

MICHALOVÁ, Z. *Specifické poruchy učení na druhém stupni ZŠ a na školách středních*. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2004, ISBN 978-80-7311-021-0.

HARČARÍKOVÁ, T.: *Základy pedagogiky jednotlivcov so špecifickými poruchami učenia*. - 1. vyd. - Bratislava : Iris, 2010. 141 s. ISBN 978-80-89238-31-6

MUNDEN, A. *Poruchy pozornosti a hyperaktivita*. Praha. Portál. 2002

MATĚJČEK, Z. *Dyslexie – specifické poruchy učení*. Jihočany: H&H, 1995.

MICHALOVÁ, Z. *Specifické poruchy učení na druhém stupni ZŠ a na školách středních*. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2004, ISBN 978-80-7311-021-0.

PRŮCHA J. *Moderní pedagogika*. Praha : Portál 1997.

POKORNÁ, V. (2010) *Teorie a náprava vývojových poruch učení a chování*. Vyd. 4. Praha: Portál.

SINDELAROVÁ, B. (1996) *Předcházíme poruchám učení*. Praha Portál

VÁGNEROVÁ, M. HAJ-MOUSSOVÁ, Z., ŠTECH, S. *Psychologie handicapu*. Praha : UK Karolinum. 2004.

TRAIN, A. (2001) *Nejčastější poruchy chování dětí*. Praha: Portál.

ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení. Specifické poruchy čtení, psaní a dalších školních dovedností*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-800-7.

Tablexia - <https://www.tablexia.cz/sk/o-tablexii/>

Program Dyscom - <http://www.dyscom.sk>

Tézy

Logopédia a individuálna logopedická intervencia

- 1.) Logopédia – predmet, vymedzenie, význam, úlohy, história
- 2.) Logopedická intervencia
- 3.) Narušená komunikačná schopnosť (norma v logopédii, vymedzenie, dimenzie, posudzovanie NKS).
- 4.) Anatómia a fyziológia komunikácie (subsystémy: respiračný, fonačný, rezonančný a artikulačný), mozgové mechanizmy reči.
- 5.) Reč a lateralita. Základné pojmy. Vývin laterality. Metódy zisťovania laterality. Lateralita, reč a čítanie.
- 6.) Ontogenéza reči. Teórie rečovej ontogenézy. Štádiá vývinu reči.
 - Raný vývin reči /0 – 3 r./.
 - Meranie fonologického a gramatického vývinu reči.- Modely vývinu reči.- Vývin reči v predškolskom veku /3 – 6 r./
- 7.) Logopedická terapia pri narušenom vývine reči. Ciele terapie Terapia v ranom veku a predškolskom veku jej teoretické zakotvenie. Skupinová terapia detí sNVR
- 8.) Narušený vývin reči. Vymedzenie NVR /teoretický a klinický prístup/, etiopatogenéza NVR.- Klasifikácie NVR a ich význam pre logopedickú prax. Vývinová dysfázia. Oneskorený vývin reči.
- 9.) Základy fonetiky. Jednotky reči. Klasifikácia slovenských hlások.
- 10.) Teoretické vymedzenie, etiológia, klasifikácia a symptomatológia porúch hlasu. Klasifikácia (tradičné a moderné poňatie) a multifaktoriálna etiológia. Symptómy a znaky.
- 11.) Narušenie zvuku reči. Palatolália, rinolália.
- 12.) Artikulácia, artikulačné mechanizmy, vývin artikulácie. Artikulácia jednotlivých hlások (slovenčina) v norme.
- 13.) Poruchy článkovania (artikulácie) reči. Teoretické vymedzenie, etiológia, klasifikácia, symptomatológia dyslálie. Terminologické vymedzenie (dyslália, chybná výslovnosť, nesprávna výslovnosť, fyziologická, predĺžená a prvá dyslália), klasifikácia, symptomatológia.
- 14.) Dyzartria. Vymedzenie, príčiny, klasifikácia, symptomatológia.
- 15.) Afázie.
 - Terminologické vymedzenie, etiopatogenéza, symptómy a syndrómy afázie.
 - Kognitívno-neuropsychologická koncepcia afázie, alexie a agrafie.
- 16.) Mutizmus.
- 17.) Poruchy plynulosti reči. Zajakavosť. Brblavosť. - Terminologické vymedzenie a definícia brblavosti, príčiny. Patomechanizmus vzniku, teoretické koncepcie.
- 18.) Zajakavosť- Fluencia a dysfluencia – definícia, hľadiská hodnotenia; definícia zajakavosti a jej príčiny.
- 19.) Terapia porúch hlasu (terapeutické prístupy, všeobecné a špecifické princípy, postupy, metódy
- 20.)
 - Symptomatológia a klasifikácia zajakavosti.
- 21.) Symptomatické poruchy reči.
- 22.) Správna výslovnosť, chyby výslovnosti jednotlivých hlások
- 23.) Korekcia výslovnosti jednotlivých hlások
- 24.) Úroveň osvojovania si zvukového (hovoreného) jazyka u detí s postihnutím
- 25.) Komplexný terapeutický prístup
- 26.) Cvičenia motoriky perí, jazyka, čelustí
- 27.) Prípravné cvičenia, dychové, fúkacie, artikulačné cvičenia
- 28.) Hrové cvičenia zamerané na zlepšenie hybnosti jazyka,
- 29.) perí, čelustí
- 30.) Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Špecifiká diagnostiky nehovoriacej populácie.

Odporúčaná literatúra:

Kerekrétiová, A. a kol.: Základy logopédie. Bratislava: Univerzita Komenského 2009, s. 136-153. ISBN 978-80-223-2574-5

Kerekrétiová, A. a kol.. Logopédia. Bratislava : UK, 2016, s. 341

Gúthová, M.: Dyslália. In: Kerekrétiová, A. a kol.: Základy logopédie. Bratislava: Univerzita Komenského 2009, s. 136-153. ISBN 978-80-223-2574-5

Lechta, V.: Narušená komunikačná schopnosť. In: Lechta, V. a kol.: *Diagnostika narušenej komunikačnej schopnosti*. Martin : Osveta 1995, s. 13-36. ISBN 80-88824-18-4

Ostatníková, D.: Základné poznatky z anatómie a fyziológie rečovej komunikácie. In:

Kapalková, S.: Vývin reči. In: Kerekrétiová, A. a kol.: Základy logopédie. Bratislava: Univerzita Komenského, 2009. s. 96-112. ISBN- 978-80-223-2574-5

Kerekrétiová, A.: Palatolália. In: Kerekrétiová, A. a kol.: Základy logopédie. Bratislava: Univerzita Komenského, 2009, s. 172-188. ISBN 978-80-223-2574-5

Kerekrétiová, A.: *Palatolália*. Bratislava : UK 1997, 142 s. ISBN 80-223-1140-5

Kerekrétiová, A.: Poruchy hlasu. In: Kerekrétiová, A. a kol.: Základy logopédie. Bratislava: Univerzita Komenského, 2009, s. 172-188. ISBN 978-80-223-2574-5

Lechta, V.: Brblavosť. In: Kerekrétiová, A. a kol.: Základy logopédie. Bratislava: Univerzita Komenského, 2009, s. 209-226. ISBN 978-80-223-2574-5

Lechta, V.: Zajakavosť. In: Kerekrétiová, A. a kol.: Základy logopédie. Bratislava: Univerzita Komenského, 2009, s. 189-208. ISBN 978-80-223-2574-5

Cséfalvay, Zs.: Diagnostika dyzartrie. In: Lechta, v. a kol.: *Diagnostika narušenej komunikačnej schopnosti*. Martin : Osveta 1995, s. 176 – 186. ISBN 80-88824-18-9.

Lechta, V.: *Symptomatické poruchy reči u detí*. III. Prepracované vydanie. Bratislava: UK 2000. ISBN 80-223-1395-5

Tarkowski, Z.: Terapia brblavosti. In: Lechta, V. a kol.: Terapie narušenej komunikačnej schopnosti. Martin: Osveta, 2002, s. 239 –250. ISBN 80 8063 092 5 -

KUBOVÁ, L.: *Alternatívni komunikace, cesta ke vzdělávání těžce zdravotně postižených dětí*. Praha, Tech-Market 1996.

SCHMIDTOVÁ, M., 2020. Artikulácia – správna výslovnosť, nielen pre deti so sluchovým postihnutím. 2020, vydavateľstvo IRIS. Bratislava, Slovenská republika. iris-knihy.sk. ISBN 978-80-8200-070-5